

Aandachtsgebied: Dienstverlening
Team: Financiën, control en administratie
Mail behandelaar: a.gorlov@barneveld.nl
Telefoonnummer: 06-11484616

Raadsvoorstel nr.3553
Barneveld, 10 juli 2024
Portefeuillehouder: W. Oosterwijk

Onderwerp: Vaststellen Jaarverslaggeving 2023

Samenvatting raadsvoorstel

De jaarverslaggeving is een verantwoordingsdocument waarin naast de uitkomsten van de exploitatie (grondexploitatie en reguliere werkzaamheden) over het jaar 2023, tevens een toelichting op hoofdlijnen met betrekking tot de programma's is opgenomen. De jaarverslaggeving dient conform de Gemeentewet door de raad te worden vastgesteld en voor 15 juli 2024 aan de provincie en het CBS te worden gezonden.

Normaliter is het accountantsverslag ook onderdeel (bijlage) van de jaarverslaggeving. Deze is nog niet beschikbaar, het accountantsverslag en de collegereactie worden verzonden naar de auditcommissie en raad zodra de controle volledig is afgerond.

Aan de raad,

Gevraagde beslissing:

1. De jaarverslaggeving 2023 vast te stellen;
2. De grondexploitatie per ultimo 31 december 2023 af te sluiten voor de projecten Harselaar-Centraal, Tolnegenweg Oost en Schoolterrein Hessenweg en het resultaat ervan per saldo vast te stellen op € 16.206.628 negatief;
3. Het verlies van de projecten Harselaar-Centraal en Tolnegenweg Oost te dekken met de daarvoor gevormde verliesvoorziening;
4. De te verwachten resultaten van de geactualiseerde grondexploitaties op eindwaarde vast te stellen zoals opgenomen in de Meerjarenprognose grondexploitaties (MPG);
5. De hoogte van de verliesvoorziening grondexploitaties vast te stellen op € 8.939.260 per ultimo 2023 en daartoe € 19.316.534 te laten vrijvallen;
6. Ten behoeve van bijdragen vanuit ontwikkellocaties een storting te maken van € 7.945.235 in de reserve bovenwijkse voorzieningen;
7. Ten behoeve van de groeiopgave voor gemeente Barneveld een bestemmingsreserve in te stellen onder de noemer 'Bestemmingsreserve verantwoord groeien'. De 'Bestemmingsreserve verantwoord groeien' kan aangewend worden voor de dekking van incidentele lasten vanuit nieuwe beleidsimpulsen en dekking van structurele lasten voor majeure investeringsopgaven, voor beide geldt dat deze dienen te vallen onder de noemer 'verantwoorde groei' zoals geformuleerd in de kadernota 2025;
8. Het positieve resultaat over 2023 ad € 21,1 mln als volgt te bestemmen:
 - a) Aan de algemene reserve een bedrag van € 4,8 mln toe te voegen voor de overheveling van budgetten naar 2024 conform de specificatie in bijlage 4;
 - b) Een bedrag van € 0,1 mln beschikbaar stellen voor de Jeugdhulpregio Foodvalley in 2024 conform regionale afspraken;
 - c) Een bedrag van € 8,3 mln, toe te voegen aan de algemene reserve;
 - d) Het resterende deel van het resultaat, €8 mln, beschikbaar stellen aan de 'Bestemmingsreserve verantwoord groeien';
9. Décharge te verlenen aan het college van Burgemeester en wethouders voor het gevoerde beleid.

1. Inleiding

Met genoegen bieden wij u de Jaarverslaglegging, met bijbehorende jaarrekening, aan van de gemeente Barneveld voor het jaar 2023. Het markeert een belangrijk moment waarop wij terugblikken op de gebeurtenissen, behaalde prestaties en uitdagingen die het afgelopen jaar de koers van onze gemeente hebben bepaald. Met het coalitieakkoord 2022-2026 'Ondernemend, Betrouwbaar en Zorgzaam' als inzet en kompas is er in 2023 verder gebouwd aan een gemeente Barneveld waar het nu en in de toekomst goed samenleven is. We hebben koers gehouden en ons tegelijk wendbaar en weerbaar opgesteld. Doordat wij onvoorziene zaken zoals de opvang van ontheemden en het verstrekken van energietoeslagen snel hebben opgepakt om zo ook een zorgzame gemeente te zijn. In een tijd van wereldwijde onzekerheid en uitdagingen hebben wij samen met onze inwoners, organisaties en ondernemers als gemeenschap veerkracht getoond en zijn we erin geslaagd om ons aan te passen aan de nieuwe omstandigheden. Wanneer we de Jaarverslaglegging 2023 overzien, dan constateren wij dat er veel is bereikt, ook al zijn bepaalde zaken soms vanwege procedures en arbeidskrachte anders verlopen dan we hadden voorzien.

Temidden van dit alles is de financiële positie van de gemeente Barneveld onveranderd solide gebleven en verschaft het de gemeente een goede uitgangspositie voor de komende jaren. De jaarrekening laat een positief resultaat zien van € 21,1 miljoen.

2. Beoogd effect

Middels de jaarverslaggeving legt het college de verantwoording af over het gevoerde beleid. De jaarverslaggeving biedt de gemeenteraad de gelegenheid haar controlerende taak uit te voeren. De raad kan op grond van art. 199 Gemeentewet over gaan tot décharge van de leden van het college ten aanzien van het gevoerde financiële beleid.

3. Argumenten

Budget overhevelingen (gerelateerd aan beslispunt 8a)

Het positieve jaarrekeningresultaat ad € 21,1 miljoen wordt onder meer veroorzaakt doordat werkzaamheden niet (volledig) verricht konden worden, mede als gevolg van capaciteitsproblemen. Het is belangrijk dat een gedeelte van deze werkzaamheden alsnog wordt uitgevoerd in 2024. Op 7 februari 2024 heeft de raad besloten om op basis van de voorlopige budgetoverheveling al rekening te houden met geprognosticeerde budgetoverhevelingen van € 5,0 mln. Nu de omvang van de budgetoverhevelingen definitief is stellen wij u voor om aan de algemene reserve een bedrag van € 4,8 mln toe te voegen voor de overheveling van budgetten naar 2024 conform de specificatie in bijlage 4 van de bijgevoegde jaarverslaggeving.

Grondexploitaties (gerelateerd aan beslispunt 2 / 3 / 4 / 5 / 6)

Het actieve maar behoedzame grondbeleid van de afgelopen jaren heeft de gemeente mogelijkheden verschaft om actief sturing te geven op gewenste ruimtelijke ontwikkelingen. Echter brengt niet elk project een positief resultaat met zich mee. Indien een project verlieslatend is dient hiervoor een verliesvoorziening getroffen te worden. De voorliesvoorziening zal bij het afsluiten van een project met een negatief resultaat vrijvallen ter dekking van het tekort. Bijstelling van de verliesvoorziening vindt éénmaal per jaar plaats in de P&C cyclus middels de actualisatie van de grondexploitaties in het MPG bij de jaarrekening. Indien er tussentijds aanleiding is om de verliesvoorziening bij te stellen zal hiervoor separate besluitvorming gevraagd worden.

Het saldo van de verliesvoorziening per 1 januari 2023 bedroeg € 28,3 miljoen. We sluiten twee verlieslatende grondexploitaties (Harselaar-Centraal en Tolnegenweg Oost) af waar een verliesvoorziening van € 16,3 miljoen voor was gevormd. Dit bedrag wordt aangewend ter dekking van de negatieve resultaten en onttrokken aan de verliesvoorziening. Tevens zijn door de actualisatie van de grondexploitaties zijn de resultaten gemuteerd en kan de verliesvoorziening voor de doorlopende grondexploitaties per saldo worden verlaagd met € 3,1 miljoen. Hierdoor bedraagt het saldo van de verliesvoorziening per 1 januari 2024 € 8,9 miljoen. Een toelichting op de mutaties van de verliesvoorziening wordt in het MPG gegeven.

Op basis van de 'Nota Bovenwijkse Investerings (NBI)' wordt bepaald welk bijdragen vanuit de diverse ontwikkellocaties worden gedaan voor de aanleg van bovenwijkse voorzieningen. Dit kunnen bijdragen van derden zijn, maar ook vanuit onze eigen grondexploitaties. Voor 2023 is bepaald dat ten behoeve van bijdragen vanuit ontwikkellocaties een storting gemaakt dient te worden €7.9m in de reserve bovenwijkse voorzieningen.

Aanvullen algemene reserve (gerelateerd aan beslispunt 8c)

Wij stellen u voor om € 8,3 mln, beschikbaar te stellen aan de algemene reserve met als doel om de weerstandscapaciteit op een afdoende streefwaarde te krijgen. Dit betekent dat de weerstandscapaciteit voldoende is voor dekking van de potentiële risico's en het verwachte negatieve resultaat zoals opgenomen in de eerste tussenrapportage 2024, maar dat er ook nog ruimte is voor onvoorziene omstandigheden.

Bestemmingsreserve 'verantwoord groeien' (gerelateerd aan beslispunt 7 / 8d)

De komende jaren heeft gemeente Barneveld een groeiambitie. Gezien deze groeiopgave stellen wij voor (i) een bestemmingsreserve in te stellen genaamd 'bestemmingsreserve verantwoord groeien' en (ii) om € 8 mln van het resultaat toe te kennen aan deze bestemmingsreserve. Het doel van de bestemmingsreserve is de dekking van incidentele lasten vanuit nieuwe beleidsimpulsen en dekking van structurele lasten voor majeure investeringsopgaven, voor beide geldt dat deze dienen te vallen onder de noemer 'verantwoorde groei' zoals geformuleerd in de kadernota 2025.

Additionele bijdrage Jeugdhulpregio Foodvalley (gerelateerd aan beslispunt 8b)

Op basis van regionale afspraken is besloten om additionele projecten/functies te organiseren via de Jeugdhulpregio Foodvalley. Dit betekent ook dat er een additionele bijdrage nodig is van de deelnemers. Voor gemeente Barneveld bekend dit dat er een bedrag van € 0,1 mln beschikbaar gesteld moet worden aan de Jeugdhulpregio Foodvalley in 2024.

4. Kanttekeningen

Over onze financiële positie in de toekomst bestaan zorgen. Uitgaande echter van de jaarrekeningcijfers zien we een positieve ontwikkeling in de kengetallen schuldquote en solvabiliteit welke een goede uitgangspositie vormen. Dit komt door de positieve rekeningresultaten van 2023 de afgelopen jaren. Daarbij moet echter niet vergeten worden dat deze positieve rekeningresultaten voor een belangrijk deel ontstaan omdat we de begrote werkzaamheden niet of niet geheel uitvoeren en doorschuiven naar de toekomst. Het meer in balans brengen van beschikbare capaciteit (in mensen en geld) en de begroting heeft onze voortdurende aandacht. Voor 2023 speelde ook mee dat de meevallers met name incidenteel van aard zijn.

5. Financiën

De gemeente Barneveld heeft 2023 afgesloten met een per saldo positief (voordelig) resultaat van € 21,1 mln. De laatst vastgestelde begroting ging uit van een voordelig resultaat van € 2,8 mln. Dit betekent dat het verschil tussen de laatst vastgestelde begroting en het uiteindelijke resultaat nog € 18,3 mln voordelig is (waarvan € 18,3 mln incidenteel en € 0,04 mln structureel). Van dit voordelige verschil heeft afgerond € 5,9 mln betrekking op grondexploitaties:

Een ander significant effect heeft te maken met dat diverse werkzaamheden vooralsnog niet (volledig) konden worden uitgevoerd en zijn doorgeschoven naar 2024 via budgetoverhevelingen (€ 4,8 mln positief) welke na de Tweede Tussenrapportage 2023 zijn opgesteld en door uw raad in februari 2024 zijn vastgesteld. De resterende € 7,6 mln aan meevallers komt door verschillende, voornamelijk incidentele, oorzaken.

6. Participatie en communicatie

De jaarstukken worden gepubliceerd middels de raadsagenda en als webpagina inzichtelijk gemaakt via de p&c tool van de gemeente Barneveld.

7. Vervolgstep

Na vaststelling worden de jaarstukken verzonden naar de provincie en het CBS.

8. Bijlagen

- Jaarverslaggeving 2023
- Meerjarenprognose grondexploitaties (MPG)